

בית הספר למוסמכים במינהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי

תואר שני

1231.3663-דיפלומטיה כלכלית ואומנות הכניסה לשווקים בינ"ל

Economic Diplomacy and the Art of Entering International Markets
(דרישות קדם/מקדימות: אין)

סמסטר ב מחצית ראשונה – תשפ"ג

קבוצה	יום בשבוע	שעה	מטלת סיום	מרצה	דואר אלקטרוני	טלפון
01	ב	15:45-18:30	עבודה	אורי גוטמן	ugutman@gmail.com	0506203388

שעת קבלה – על מועד ומיקום שעות הקבלה יינתנו פרטים בהמשך.
עוזר הוראה -

היקף הלימודים

היקף הי"ס לקורס : 1

ECTS – 1 י"ס = 4 ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System), ערך הניקוד של הקורס במוסדות להשכלה גבוהה בעולם שהינם חלק מ"תהליך בולוניה".

תיאור הקורס

הקורס יעסוק במערכת היחסים שבין חברות ותאגידי עסקיים לבין גופים ממשלתיים וחוף ממשלתיים בזירה הבינלאומית. הוא יתמקד בהיבטים השונים של מערכת יחסים זו החל מהשלכות פערי התרבות, עבור בחסמים מסוגים שונים, וכלה בניתוח והבנת יתרונותיה וחסרונותיה של הרגולציה.

התייחסות מיוחדת תינתן להכרת פעילותם של גופים ישראליים שרלבנטים לפעילות עסקית בינלאומית ובכללם משרדי ממשלה וגופי סיוע כלכליים.

בנוסף יעסוק הקורס בארכיטקטורת הסחר הבינלאומית ובהשפעת מלחמות הסחר בעשור האחרון ששינו את הכלכלה העולמית באופן המקשה על כניסה לשווקים חדשים. מציאות משתנה זו מחייבת את החברות הישראליות המתכננות להיכנס לשווקי חוץ להתאים את עצמן ולבצע תהליך הכנה מדויק ומוקפד יותר מבעבר.

במהלך הקורס ישולבו נושאים בעלי אופי יישומי וינתחו מקרי מבחן כדי להעמיק את ההיכרות עם אתגרים כמו יצוא לשווקים חדשים, גיוס כספים ומכירת טכנולוגיה.

תפוקות למידה

הקורס יסייע לדרג הניהולי להבין את האתגרים של פעולה בזירה הבינלאומית ולהתכונן טוב יותר לשלב הפריצה לשווקי חו"ל ע"י חשיפתם לשלושת המכלולים הבאים:

דיפלומטיה וממשל בשירות הכלכלה והיצוא - הכרת הדיפלומטיות האלטרנטיביות, המערכת הממשלתית והגופים החוץ-ממשלתיים המסייעים בתהליך הכניסה לשווקים בינ"ל.

הבנת השינויים הגאו-פוליטיים והשינויים בארכיטקטורת הסחר הבינלאומית שלהם השפעה ישירה על יכולתה של ישראל ואנשי העסקים שלה לפעול בחו"ל.

הכרה בכך שפערי תרבות והבדלים בכללי המשחק בין מדינות מצריכים בניית תוכנית פעולה מותאמת לכל מדינה, סקטור, בן שיח או לקוח.

הערכת הסטודנט בקורס והרכב הציון

אחוז	מטלה	תאריך	גודל קבוצה/ הערות
80%	עבודה מסכמת	מועד הגשת העבודה יפורסם באתר הפקולטה	
20%	השתתפות פעילה		

- הנוכחות בשיעורים היא חובה
- תלמיד הנעדר משיעור המחייב השתתפות פעילה או שלא השתתף באורח פעיל, רשאי המורה להודיע למזכירות כי יש למחוק את שמו מרשימת המשתתפים (התלמיד יחויב בתשלום בגין קורס זה).

פירוט המטלות בקורס

- עבודת גמר ולקיחת חלק פעיל בפאנלים ודיונים במהלך השיעורים.
- כל אי עמידה במי ממשלות הקורס מחייבת הודעה מראש (במייל) למרצה.

מדיניות שמירה על טווח ציונים

החל משנה"ל תשס"ט מונהגת בפקולטה מדיניות שמירה על טווח ציונים בקורסי התואר השני. עקרונות השיטה חלים על כל קורסי התואר השני, ומדיניות השמירה על טווח הציונים תיושם לגבי הציון הסופי בקורס זה. מידע נוסף בנושא זה מתפרסם בהרחבה באתר הפקולטה.

הערכת הקורס ע"י הסטודנטים

בסיומו של הקורס הסטודנטים ישתתפו בסקר הוראה על מנת להסיק מסקנות לטובת צרכי הסטודנטים והאוניברסיטה.

אתר הקורס יהווה המקום המרכזי בו ימסרו הודעות לסטודנטים, לפיכך מומלץ להתעדכן בו מדי שבוע, לפני השיעור, ובכלל – גם בתום הסמסטר (לצורך תיאום ענייני הבחינה למשל). שקפי הקורס יהיו באתר הקורס באתר הפקולטה.

לתשומת לבכם - בכיתה ידונו גם נושאים (ובפרט דוגמאות) שאינם מופיעים בשקפים או מופיעים בכותרת בלבד. כל אלו הינם חלק בלתי-נפרד מחומר הקורס.

תכנית הקורס *

שבוע	נושאים	קריאת חובה
1.	<p>א. מבוא</p> <p>ב. חשיבות קשרי הכלכלה, החדשנות והיצוא למדינה ולחברות הישראליות</p> <p>ג. תמיכת המערכת הממשלתית ביצוא ובסחר החוץ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • It's the Economy, stupid – חשיבות קשרי הכלכלה, החדשנות והיצוא למדינה ולחברות הישראליות - המקרה של תרומת החברות הישראליות לכלכלת מסצ'וסטס וניו-יורק. • המשרדים הכלכליים בישראל - משרד הכלכלה ומערך הנספחים, משרד הביטחון, הנספחים הצבאיים והיצוא הביטחוני, משרד האוצר ורשות החדשנות. • משרד החוץ מבנה, משימותיו ופריסתו בחו"ל בהיבטי כלכלה, סחר, חדשנות וכד' • העדפת הדיפלומטיות הכלכליות והאלטרנטיביות על פני הדיפלומטיה המסורתית למול מציאות משתנה ושחקנים חדשים – התאגידים הגדולים, החברה אזרחית ומלחמות הסחר. 	<p>קריאת חובה:</p> <p>מחקר על תרומת החברות הישראליות לכלכלת מסצ'וסטס עמ' 16-4, 47:</p> <p>http://neibc.org/wp-content/uploads/2016/06/The-Massachusetts-Israel-Economic-Impact-Study-2.pdf</p> <p>הכרות עם אתר משרד החוץ יעדיו ותחומי עשייתו – https://mfa.gov.il/MFA/Pages/default.aspx</p> <p>מדיניות החוץ של ישראל והדיפלומטיה המודרנית של המאה ה-21, מכון מתווים המכון הישראלי למדיניות חוץ אזורית:</p> <p>https://mitvim.org.il/wp-content/uploads/Hebrew - Momo Mahadev - Israeli FP and 21st century diplomacy - May 2015.pdf</p> <p>קריאת רשות:</p> <p>חיזוק מערך החוץ של ישראל – המלצות צוות חשיבה, 2017, מכון מתווים המכון הישראלי למדיניות חוץ אזורית:</p> <p>https://mitvim.org.il/wp-content/uploads/Hebrew - Empowering the Israeli Foreign Service - Mitvim recommendations - January 2017.pdf</p>
2.	<p>הכרה והעזרות בגורמים נוספים התומכים ביצוא ובסחר החוץ והדיפלומטיות האלטרנטיביות:</p> <ul style="list-style-type: none"> • גופי סיוע – מכון היצוא, התאחדות התעשיינים, לשכות המסחר, התאחדויות נושאות. 	<p>קריאת חובה:</p> <p>היכרות והאפשרות להיעזר באתרים הבאים:</p> <p>אתר SNC - https://www.startupnationcentral.org</p> <p>אתר מנהל סחר חוץ (בלוג הנספחים): https://israel-trade.net/</p>

<p>ברושור של מינהל סחר חוץ: https://israel-trade.net/wp-content/uploads/2020/06/FTA-Internet-May-2020-1.pdf אתר מכון היצוא - www.export.gov.il אתר רשות החדשנות – https://innovationisrael.org.il</p> <p>משרד החוץ - אתרי נציגות ישראל בחו"ל שברובן הסיוע לחברות ישראליות ניתן על ידי אנשי משרד החוץ מאחר ואין בהן נספחים ממשרד הכלכלה:</p> <p>https://mfa.gov.il/MFA/Pages/default.aspx https://www.gov.il/he/Departments/dynamiccollectors/israeli-consular-services?skip=0</p> <p>אתר איגוד לשכות המסחר – https://www.chamber.org.il</p> <p>קובץ מאמרי מבוא על המעבר מדיפלומטיה מסורתית לכלכלה, חדשנות ומדע (עמ' 5-11, 62-64):</p> <p>New Realities in Foreign Affairs: Diplomacy in the 21st Century: https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/research_papers/2018RP11_sze.pdf</p> <p>סייבר: היכרות עם אתר הרשות הלאומית להגנת סייבר: https://www.gov.il/he/departments/israel_national_cyber_directorate</p> <p>CSIS - היכרות עם האתר (האזנה לפודקסטים היא רשות) Inside Cyber Diplomacy Center for Strategic and International Studies (csis.org)</p> <p>קריאת רשות: איך "דור 5" יעצב את החדשנות וישפיע על הביטחון - משמעויות מדיניות לארה"ב:</p> <p>A Report by JIM LEWIS VP CSIS Technology Policy Program at CSIS, 12/2018 https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/181206_Lewis_5GPrimer_WEB.pdf</p>	<ul style="list-style-type: none"> • התשתית ההסכמית הביטראלית, המולטיטראלית, הסכמי רשות החדשנות ואפשרויות התמיכה המוצעות. • מגבלות רגולטוריות ומשפטיות שיש לקחת בחשבון: דו-שימושיות של מוצרים, מחויבויות במסגרת אמנות בינ"ל (לדוגמה - האמנה נגד שוחד של ה-OECD) וכד'. 	
<p>קריאת חובה:</p>	<p>סחר חוץ, חדשנות, קיימות, והשפעות ארכיטקטורת הסחר</p>	<p>3.</p>

"מלחמת הסחר" בין ארצות הברית לסין: הסכם הביניים - צעד ראשון בלבד, דורון אלה ושירה עפרון, INSS, מבט על, גיליון 1249, 15 בינואר 2020:

<https://www.inss.org.il/he/publication/the-trade-war-between-the-united-states-and-china-the-phase-one-deal-is-only-the-first-step/?offset=33&posts=107&subject=2>

הסכם סחר חדש באסיה – סין בפנים, ארצות הברית בחוץ – המכון למחקרי ביטחון לאומי:

https://www.inss.org.il/he/publication/rcep/?utm_source=activetrail&utm_medium=email&utm_campaign=%d7%9e%d7%91%d7%98%20%d7%a2%d7%9c%201408

ההשקעות הסיניות בישראל:
[השקעות סיניות בישראל: התפתחויות ומבט לעתיד - \(inss.org.il\) המכון למחקרי ביטחון לאומי](#)

קריאת רשות:

מאמר והמחשה ויזואלית של השתלטות סין על הסחר הבינ"ל:

[Visualizing USA vs China Trade War - Which Country Will Dominate the World? \(howmuch.net\)](#)

מאמר אוגוסט 2019 - מי ינצח במאבק על הובלת נושא ה-AI - ארה"ב, סין או ה-EU

<https://datainnovation.org/2019/08/who-is-winning-the-ai-race-china-the-eu-or-the-united-states/#:~:text=China%20is%20ahead%20of%20the,to%20train%20their%20models%20accurately>

פרסומים נושאים באתר סחר חוץ:

<https://israel-trade.net/%D7%90%D7%A8%D7%9B%D7%99%D7%95%D7%9F-%D7%9E%D7%92%D7%96%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%9D/>

כלי סיוע לפעילות בינלאומית של מנהל סחר חוץ במשרד הכלכלה:

<https://israel-trade.net/wp-content/blogs.dir/37/files/2018/01/%d7%97%d7%95%d7%91%d7%a8%d7%aa-%d7%9b%d7%9c%d7%99-%d7%94%d7%a1%d7%99%d7%95%d7%a2-%d7%9c%d7%a4%d7%a2%d7%99%d7%9c%d7%95%d7%aa-%d7%91%d7%99%d7%a0%d7%9c%d7%90%>

<p>d7%95%d7%9e%d7%99%d7%aa-%d7%91%d7%9e%d7%a9.pdf</p> <p>מאמר מ-2020 על מלחמת הסחר בין ארה"ב לסין: https://link.springer.com/article/10.1007/s42533-020-00040-0</p>		
<p>קריאת חובה:</p> <p>גלישה באתרי נציגות ישראל בחו"ל בהן אנשי משרד החוץ מסייעים לחברות ישראליות כשאין נספחי כלכלה:</p> <p>https://mfa.gov.il/MFA/Pages/default.aspx https://www.gov.il/he/Departments/dynamiccollectors/israeli-consular-services?skip=0</p> <p>גישור על פערי תרבות – מאמרו של ג'ואל אלון - מורה נבוכים על הבדלי תרבויות בעולם העסקים –</p> <p>https://www.bizportal.co.il/bizpoint-sponsored/news/article/780808</p> <p>הנחיות של ה-EUROPEAN COMMISSION - לסיוע ליבוא ויצוא אל ומחוץ לאירופה כולל ייעוץ רגולטורי:</p> <p>https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/ https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/ https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/import-into-eu/</p> <p>הנחיות משרד הסחר האמריקאי ליצואנים כיצד להתכונן רגולטורית ומשפטית:</p> <p>https://www.trade.gov/us-export-regulations</p> <p>קריאת רשות:</p> <p>סיוע מדינתי לעסקי SME לחדירה לשווקים בינ"ל:</p> <p>Leonidou, Leonidas & Samiee, Saeed & Geldres-Weiss, Valeska. (2016). Using national export promotion programs to assist smaller firms' international entrepreneurial initiatives.</p> <p>https://www.researchgate.net/publication/301502903_Using_national_export_promotion_programs_to_assist_smaller_firms%27_international_entrepreneurial_initiatives</p>	<p>5.</p> <p>שלבי ההכנה המקדימה בארץ מול מדינת היעד ואיתור שותפים:</p> <ul style="list-style-type: none"> • העזרות בנציגויות ישראל בחו"ל ובמערך נספחי הכלכלה, חקלאות, אוצר וסיב"ט בשלב ההכנה. • העזרות בחברות פיתוח עסקי בחו"ל בשלב ההכנה. • לימוד הרגולציות והאפשרויות במדינת היעד. • זיהוי מתחרים פוטנציאליים וקבלת החלטה - Go no Go <p>ב. פערי שפה ותרבות עסקית והדרכים להתגבר עליהם – מבוא.</p>	

<p>אתר המקבץ ניירות עבודה ומצגות שנדונו ב-OECD בתחום המתודולוגיות להכנת מחקרי שוק: Market study methodologies for competition authorities. https://www.oecd.org/competition/market-study-methodologies-for-competition-authorities.htm</p> <p>סקר השוואתי של ה-OECD מ-2015, על מחקרי שוק, והקשר לתחרות (ואי-תחרות): MARKET STUDIES: THE RESULTS OF AN OECD SURVEY https://one.oecd.org/document/DAF/COMP(2015)7/en/pdf</p> <p>בלוג העוסק בהכנות הנדרשות לעיסוק בסחר בינ"ל: Developing an international marketing strategy By Christian Mills https://www.hult.edu/blog/developing-an-international-marketing-strategy</p> <p>המלצות ה-OECD על כלים שעסקים יכולים להיעזר בבניית קשרי מסחר ועסקים עם חו"ל: Responsible business conduct and economic diplomacy tools https://mneguidelines.oecd.org/Responsible-business-conduct-and-economic-diplomacy-tools.pdf</p>		
<p>קריאת חובה: לנושא שמירה על קנין רוחני במסחר בינ"ל (מצ"ב): Indradewi, A. A. S. N. (2020). Protection of intellectual property rights in international trade. International Journal of Social Sciences, 3(1), 13-16. https://doi.org/10.31295/ijss.v3n1.116 https://sloap.org/journal/index.php/ijss/article/view/116</p> <p>המלצות ה-OECD בתחום הרגולציה לסחר בינ"ל: OECD (2009), "Top Barriers and Drivers to SME Internationalization", Report by the OECD Working Party on SMEs and Entrepreneurship, OECD. (https://www.oecd.org/cfe/smes/43357832.pdf)</p> <p>חדשנות במתודולוגיות הסחר והשיווק: International Journal of Economics and Business Administration Volume VII, Special Issue 1, 2019 pp.494-500 "Strategies and Innovations in Modern Trade Marketing"</p>	<p>היבטים רגולטוריים, משפטיים וקשרי ממשל בחו"ל:</p> <ul style="list-style-type: none"> • אופן הפניה לגורמי ממשל בארצות היעד, התמודדות עם האילוצים הרגולטוריים ומיצי האפשרויות במדינת היעד כולל אפשרויות קבלת תמיכה מהממשלות, אירגונים והסכמים בינ"ל • ניהול המגעים, מו"מ ומי נכון שיבצע את ה-sales pitch • חיפוש/מציאת שותף מקומי וההתחברות ל-deal flow, מכרזים וכד' • הקמת ישות משפטית והגנה על קניין רוחני (IP) 	<p>6.</p>

<p>Submitted 21/01/19, 1st revision 29/03/19, 2nd revision 06/05/19, accepted 16/06/19 Diyanova S.N., Guba E.N., Guseva M.V., Popova T.S.</p> <p>https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/46159/1/Strategies_and_innovations_in_modern_trade_marketing.pdf</p> <p style="text-align: right;">קריאת רשות:</p> <p>2nd OECD CONFERENCE OF MINISTERS RESPONSIBLE FOR SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES (SMEs). PROMOTING ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATIVE SMEs IN A GLOBAL ECONOMY: TOWARDS A MORE RESPONSIBLE AND INCLUSIVE GLOBALISATION. Istanbul, Turkey 3-5 June 2004 (http://www.oecd.org/industry/smes/31919223.pdf)</p>		
<p style="text-align: right;">קריאת חובה:</p> <p>גישור על פערי תרבות – מאמרו של ג'ואל אלון - מורה נבוכים על הבדלי תרבויות בעולם העסקים (ריענון) - https://www.bizportal.co.il/bizpoint-sponsored/news/article/780808</p> <p>Dass, M., & Vinnakota, S. (2019). Cross-Cultural Mistakes by Renowned Brands – Evaluating the Success and Failures of Brands in Host Nations. International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD), 3(2), 38. https://www.searchdl.org/Resources/Public/Jnl/IJTSRD/3/2/ijtsrd20268.pdf</p> <p>“Cross-cultural professional communication in the context of globalization.” N L Shamne et al 2019 IOP Conf. Ser.: Mater. Sci. Eng.483 012081. https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/483/1/012081</p> <p style="text-align: right;">קריאת רשות:</p> <p>שוק סיני – להבין את התרבות ולהצליח בעסקים, יעל עינב, 2003, הוצאת רמות, אוניברסיטת ת"א. https://kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=94797092#9.9998.8.fitwidth</p> <p>“Cross-cultural professional communication in the context of globalization.” N L Shamne et al 2019 IOP Conf. Ser.: Mater. Sci. Eng.483 012081. https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/483/1/012081</p>	<p>א. הבנת פערי תרבות עסקית והדרכים להתגבר עליהן:</p> <ul style="list-style-type: none"> • פערי שפה, מנטליות וחשיבות הקשר האישי • זיהוי ומיפוי של מקבלי ההחלטות והתאמת שיטת הפניה אליהם • מציאת שותף מקומי והעזרות באנשי מקצוע מקומיים כמו: חברות יעוץ, סחר ודיו-דיליג'נס, עו"ד, רו"ח וכד' • גישת "הלקוח" – התאמת שיטת השיווק לשחקנים ולזירות המשתנות <p>ב. סיכום הקורס</p>	<p style="text-align: center;">.7</p>

*התכנית הינה בסיס לשינויים.